

sitor“, „sclipesc minunații lui ochi căprui“, „un exemplu admirabil de om sănătos“. Alteori, răsună în povestire note de profundă durere: „În slujba celei mai mari revoluții din lume el și-a ars toate forțele, și-a ars prin gânduri încordate genialul său creier... și cu puțin timp înaintea ultimei sale îmbolnăviri mortale... mi-a spus cu un suris jenat: «Da, da, cred că luam asupra mea sarcini prea mari»; spusese aceasta pe un ton întrebător. Murind, el încă se mai îndoia dacă miza i-a fost suficient de mare — miză a însăși vieții sale“¹.

Dar, iată, avem în față amintirile unui alt cunoscut contemporan al lui Lenin: memoriile lui V. D. Bonč-Brujevič. Este descrisă aici, cu amănunte zguduitoare, viața lui Lenin din perioada anilor 1920—1924. Se vorbește astfel despre atențatele săvârșite asupra lui Lenin. Fiecare cuvânt transmite direct marea durere a celor din jurul lui Vladimir Ilici. Iată-l pe Bonč-Brujevič la căpățiul lui Lenin care a fost rănit. Bonč-Brujevič ia în mâini o sticlă cu amoniac și, adânc tulburat, o scapă și o sparge. Marea dragoste pentru Ilici reiese și din atitudinea membrilor Sovnarkom-ului care sînt „copleșiți, zdrobiți de durere, aproape nu vorbeau între ei“². Urmează rînduri profund emoționante despre însuși Vladimir Ilici: „Trupul slăbuț, dezgolit al lui Vladimir Ilici, întins fără putere pe pat — sta culcat pe spate, puțin acoperit —, capul aplecat ușor pe o parte, chipul îndurerat, pe care se așternuse o paloare de moarte, picăturile mari de sudoare de pe frunte — toate acestea erau atît de îngrozitoare, nemărginit de dureroase, încît cu greu puteai reține tulburarea care îți umplea inima“. Ca pe un descîntec repetă autorul la căpățiul bolnavului: „El nu poate, nu trebuie să moară, el e necesar omenirii și el va trăi, va rămîne în viață! aceasta o dorește întreg proletariatul, întreaga omenire care a cunoscut atîtea chinuri“³. Și ce uriașă bucurie, un adevărat tipăt de fericire, răsună în rîndurile care vorbesc despre cele dintîi semne de însănătoșire ale marelui Lenin: „în ochi i se aprinse o lumină profundă... iar pe chip îi trecu în zbor un zîmbet minunat. Clipa aceasta a fost atît de înălțător de sublimă, de parcă peste întreaga lume pogori o lumină nouă, o fericire nesperată; am simțit atunci forțe noi, nemărginite, revărsîndu-se în inima ce mi se zbătu în piept“⁴.

Nadežda Konstantinovna Krupskaja, soție, tovarăș de luptă, prieten devotat al lui Vladimir Ilici, ne-a lăsat de asemenea memoriile sale, din care se simte o mare, omenească tristețe. Ca formă, amintirile ei sînt scrise simplu, fără expresii alese, avînd aerul unor convorbiri calme, sincere. Frazele sînt scurte, obișnuite. De fapt, multe din povestirile ei despre Lenin au și fost convorbiri purtate cu muncitorii de la uzine și fabrici. Un interes deosebit prezintă descrierea vieții lui Lenin în emigrație. Memoriile scrise de N. K. Krupskaja transmit, de asemenea, cu deosebită exactitate, calitățile personale ale lui Lenin, calități cunoscute în primul rînd de ea, soția sa. Astfel, Nadežda Konstantinovna subliniază dragostea lui Lenin pentru oameni: „el nu-și

¹ *Op. cit.*, p. 57.

² V.D. Bonč-Brujevič, *Избранные сочинения*, v. III, *Воспоминания о В. И. Ленине 1917—1924 г.г.*, Moscova, 1963, p. 279.

³ *Op. cit.*, p. 280.

⁴ *Op. cit.*, p. 291.